

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
PAOLO MENGOZZI
prezentate la 28 iunie 2018¹

Cauza C-652/16

**Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova,
Rauf Emin Ogla Ahmedbekov
împotriva**

Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

[cerere de decizie preliminară formulată de Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia, Bulgaria)]

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Frontiere, azil și imigrare – Dispozițiile privind acordarea statutului de refugiat – Directivele 2005/85 și 2011/95 – Cereri de protecție internațională depuse de membrii de familie ai unei persoane care a solicitat recunoașterea statutului de refugiat – Dispoziție națională care recunoaște statutul de refugiat membrilor de familie ai unui refugiat recunoscut – Directiva 2013/32 – Dreptul la o cale de atac efectivă”

1. Prin cererea de decizie preliminară care face obiectul prezentelor concluzii, Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia, Bulgaria) adresează Curții o serie de nouă întrebări preliminare cu privire la interpretarea mai multor dispoziții ale Directivelor 2011/95² și 2013/32³. Cea mai mare parte a acestor întrebări privesc aspecte, atât de ordin procedural, cât și de ordin material, legate de examinarea cererilor de protecție internațională depuse de membrii aceleiași familii nucleare⁴. A doua, a treia, a opta și a noua întrebare se referă, în schimb, la aspecte privind examinarea admisibilității cererilor de protecție internațională și întinderea controlului efectuat de instanța de prim grad de jurisdicție asupra deciziilor de respingere a unei astfel de protecții, care au fost deja ridicate, deși în ipoteze în parte diferite, de Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia) în cauza Alheto, în care am prezentat Concluziile noastre la 17 mai 2018 (C-585/16, EU:C:2018:327).

1 Limba originală: italiana.

2 Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare) (JO 2011, L 337, p. 9).

3 Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare) (JO 2013, L 180, p. 60).

4 Sunt considerați „membri de familie” în sensul Directivei 2011/95, în măsura în care familia exista deja în țara de origine, membrii de familie, enumerați la articolul 2 litera (j) din această directivă, ai beneficiarului de protecție internațională care sunt prezenți în același stat membru ca urmare a cererii de protecție internațională. Printre aceste persoane figurează, în măsura în care prezintă relevanță pentru prezenta cauză, soțul/soția beneficiarului de protecție internațională și copiii cuplului în cauză.

A. Cadrul normativ

2. Pentru o lizibilitate mai bună a prezentelor concluzii, vom menționa dispozițiile relevante de drept al Uniunii și de drept național în cadrul analizei fiecărei întrebări preliminare. Este suficient să amintim aici că examinarea cererilor de protecție internațională este reglementată, în dreptul bulgar, de *Zakon za ubezhishteto i bezhantsite* (Legea privind azilul și refugiații, denumită în continuare „ZUB”), care prevede două forme de protecție internațională, cea legată de recunoașterea statutului de refugiat (articolul 8 din ZUB) și cea care decurge din acordarea statutului umanitar (articolul 9 din ZUB), care corespunde protecției subsidiare prevăzute de Directiva 2011/95. Această directivă și Directiva 2013/32 au fost transpuse în dreptul bulgar prin intermediul modificărilor introduse în ZUB prin două legi care au intrat în vigoare la 16 octombrie și, respectiv, la 28 decembrie 2015⁵.

II. Procedura principală, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

3. Situația de fapt din procedura principală este rezumată în ordonanța de trimitere după cum urmează. La 16 decembrie 2012, doamna Ahmedbekova și familia sa au părăsit Republica Azerbaidjan în mod legal, pentru a ajunge în Ucraina, trecând prin Turcia. În timpul șederii în Ucraina, care s-a prelungit pentru o perioadă de un an și două luni, doamna Ahmedbekova, împreună cu familia sa, a depus o cerere de protecție internațională și a fost înregistrată la Înaltul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR). Fără a aștepta soluționarea cererii, la 19 ianuarie 2014, au părăsit Ucraina în mod legal și au ajuns în Turcia, iar de acolo au intrat ilegal în Bulgaria. În aceeași zi, au fost reținuți cu ocazia tentativei de a părăsi Bulgaria cu pașapoarte elene⁶.

4. La 20 ianuarie 2014, doamna Ahmedbekova și soțul său, domnul Emin Ahmedbekov, au depus, în mod individual, la președintele Republicii Bulgaria o cerere de azil. Cererea doamnei Ahmedbekova a fost depusă și în numele copilului minor al cuplului, născut la 5 octombrie 2007. Ambele cereri au fost respinse la 4 noiembrie 2014.

5. La 19 noiembrie 2014, domnul Ahmedbekov a depus la Darzhavna agentsia za bezhantsite (Agenția de Stat pentru Refugiați, denumită în continuare „DAB”) o cerere de protecție internațională, care a fost respinsă prin decizia din 12 mai 2015. Acțiunea în anulare introdusă de domnul Ahmedbekov împotriva acestei decizii a fost respinsă în primă instanță la 2 noiembrie 2015. La data cererii de decizie preliminară, recursul împotriva hotărârii menționate se afla încă pe rolul Varhoven administrativen sad (Curtea Administrativă Supremă din Bulgaria).

6. La 25 noiembrie 2014, doamna Ahmedbekova a depus, la rândul său, la DAB o cerere de protecție internațională pentru sine și pentru fiul său. Și aceste cereri au fost respinse prin decizia din 12 mai 2015. Împotriva deciziei menționate, doamna Ahmedbekova a introdus o acțiune în anulare la instanța de trimitere. În cadrul acestei acțiuni, doamna Ahmedbekova susține că cererea sa de protecție internațională a fost formulată atât cu titlu personal, pentru motivul că ar fi avut o temere bine fondată de a fi persecutată din cauza convingerilor sale politice, cât și în calitate de membru de familie al unei persoane, în speță soțul, care a fost persecutat în țara sa.

7. Reiese din ordonanța de trimitere că doamna Ahmedbekova și fiul său au făcut obiectul unei decizii de returnare în sensul Directivei 2008/115⁷.

5 Este vorba despre dispozițiile complementare de modificare și completare a ZUB, publicate în DV nr. 80 din 2015 și, respectiv, despre dispozițiile complementare ale legii de modificare și completare a ZUB, publicate în DV nr. 101 din 2015.

6 În timpul interviului personal din 25 noiembrie 2014, doamna Ahmedbekova a declarat că s-a înțeles cu un traficant să fie condusă împreună cu familia sa în Germania. Acesta din urmă i-ar fi lăsat însă în Bulgaria, fără a-i anunța.

7 Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO 2008, L 348, p. 98). Această decizie a fost adoptată la 20 ianuarie 2014, adică în ziua în care doamna Ahmedbekova, soțul său și fiul acesteia au fost reținuți de autoritățile bulgare.

8. Prin decizia din 5 septembrie 2016, Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia) a decis să suspende procedura aflată pe rolul său și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Din dispozițiile articolului 78 alineatul (1) și alineatul (2) literele (a), (d) și (f) din [TFUE], precum și din considerentul (12) al Directivei [2013/32] și din articolul 1 din această directivă rezultă că motivul de inadmisibilitate a cererilor de protecție internațională prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (e) din respectiva directivă este o dispoziție care produce efecte directe, pe care statele membre nu o pot lăsa neaplicată, aplicând în schimb dispoziții mai favorabile din dreptul național, potrivit cărora, astfel cum impune articolul 10 alineatul (2) din directivă, prima cerere de protecție internațională trebuie examinată, în primul rând, din perspectiva îndeplinirii de către solicitant a condițiilor pentru a obține statutul de refugiat și, în al doilea rând, din perspectiva aspectului dacă solicitantul este eligibil pentru protecție subsidiară?
- 2) Din dispozițiile articolului 33 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2013/32 coroborat cu articolul 7 alineatul (3) și cu articolul 2 literele (a), (c) și (g), precum și din considerentul (60) al acestei directive rezultă că, în împrejurările din procedura principală, cererea de protecție internațională depusă de un părinte în numele unui minor însoțit este inadmisibilă atunci când se întemeiază pe faptul că acest copil este un membru de familie al persoanei care și-a motivat cererea de protecție internațională susținând că este refugiat în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția privind statutul refugiaților [semnată la Geneva la 28 iulie 1951 și intrată în vigoare la 22 aprilie 1954 (denumită în continuare «Convenția de la Geneva»)⁸]?
- 3) Din dispozițiile articolului 33 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2013/32 coroborat cu articolul 7 alineatul (1) și cu articolul 2 literele (a), (c) și (g), precum și din considerentul (60) al acestei directive rezultă că, în împrejurările din procedura principală, cererea de protecție internațională depusă de un părinte în numele unui copil major este inadmisibilă atunci când, în cadrul procedurii desfășurate la autoritatea administrativă competentă, cererea se întemeiază exclusiv pe faptul că solicitantul este un membru de familie al persoanei care și-a motivat cererea de protecție internațională susținând că este refugiat în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților, iar la data introducerii cererii solicitantul nu avea dreptul de a exercita o activitate profesională?
- 4) Potrivit articolului 4 alineatul (4) din Directiva [2011/95] coroborat cu considerentul (36) al acestei directive, este necesar ca aprecierea existenței unei temeri fondate a solicitantului de a fi persecutat sau a riscului real al unei vătămări grave să se realizeze exclusiv pe baza unor fapte și circumstanțe care se referă la solicitant?
- 5) În temeiul articolului 4 din Directiva 2011/95 coroborat cu considerentul (36) al directivei și cu articolul 31 alineatul (1) din Directiva 2013/32 este admisibilă jurisprudența națională a unui stat membru, potrivit căreia:
 - a) autoritatea competentă are obligația să examineze în procedură comună cererile de protecție internațională introduse de membrii aceleiași familii, atunci când acestea au fost motivate cu aceleași elemente de fapt, mai precis cu afirmația că numai unul dintre membrii de familie este refugiat;

⁸ Convenția de la Geneva a fost completată prin Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la 31 ianuarie 1967 și intrat în vigoare la 4 octombrie 1967.

- b) autoritatea competentă are obligația să suspende procedura de soluționare a cererilor de protecție internațională formulate de membrii de familie care nu îndeplinesc personal condițiile pentru acordarea unei asemenea protecții până la finalizarea procedurii referitoare la cererea membrului de familie motivată prin susținerea că persoana în cauză este refugiat în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților?

Această jurisprudență este admisibilă și în lumina unor considerații legate de interesul copilului, menținerea unității familiei și respectarea vieții private și de familie, precum și de dreptul de a rămâne în statul membru în timpul examinării cererii, cu alte cuvinte în temeiul articolelor 7, 18 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, al considerentelor (12) și (60) ale Directivei 2013/32, precum și al articolului 9 din această directivă, al considerentelor (16), (18) și (36) ale Directivei 2011/95, precum și al articolului 23 din această directivă, al considerentelor (9), (11) și (35) ale Directivei 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, precum și al articolelor 6 și 12 din această directivă⁹?

- 6) Din considerentele (16), (18) și (36) ale Directivei 2011/95 și din articolul 3 din aceasta coroborat cu considerentul (24) al directivei și cu articolul 2 literele (d) și (j) din aceeași directivă, precum și din articolul 13 și din articolul 23 alineatele (1) și (2) din aceeași directivă rezultă că este admisibilă o dispoziție națională precum cea în discuție în procedura principală, articolul 8 alineatul 9 din [ZUB], pe baza căreia se consideră că sunt refugiați și membrii de familie ai unui străin cărui i s-a acordat statutul de refugiat, în măsura în care acest aspect este compatibil cu statutul lor personal și dacă nu există motive prevăzute în dreptul național care să excludă recunoașterea statutului de refugiat?
- 7) Din reglementarea privind motivele persecuției prevăzută la articolul 10 din Directiva 2011/95 rezultă că introducerea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului a unei cereri îndreptate împotriva țării de origine a persoanei în cauză implică apartenența acesteia la un anumit grup social în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din această directivă sau că introducerea acțiunii trebuie considerată o opinie politică în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (e) din aceeași directivă?
- 8) Din articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32 rezultă că instanța are obligația să examineze pe fond noile motive de protecție internațională care au fost prezentate în cursul procedurii judiciare dar care nu au fost menționate în acțiunea introdusă împotriva deciziei de respingere a cererii de protecție internațională?
- 9) Din articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32 rezultă că, în cadrul procedurii jurisdicționale având ca obiect contestarea deciziei de respingere a cererii de protecție internațională, instanța are obligația să aprecieze admisibilitatea cererii de protecție internațională pe baza articolului 33 alineatul (2) litera (e) din această directivă, în măsura în care, potrivit dispozițiilor articolului 10 alineatul (2) din aceasta, în cadrul deciziei atacate, cererea a fost evaluată în primul rând din perspectiva faptului dacă solicitantul întrunește cerințele pentru recunoașterea statutului de refugiat și apoi din punctul de vedere al eligibilității pentru obținerea protecției subsidiare?”

9. Republica Elenă, Republica Cehă, Regatul Unit, Ungaria și Comisia au depus observații scrise în fața Curții.

⁹ JO 2013, L 180, p. 96.

III. Analiza

A. Observații introductive

10. Trebuie să arătăm în prealabil că, pentru aceleași motive menționate la punctele 58-61 din Concluziile noastre prezentate la 17 mai 2018 în cauza Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), la care ne permitem să facem trimitere, Directiva 2013/32 nu se aplică *ratione temporis* situației de fapt din litigiul principal. Astfel, întrucât doamna Ahmedbekova a depus cererea sa de protecție internațională și pe cea în numele fiului său la 25 noiembrie 2014, aceste cereri, anterioare atât datei de intrare în vigoare a legii de transpunere a Directivei 2013/32 în dreptul bulgar (28 decembrie 2015), cât și datei prevăzute la articolul 52 primul paragraf prima teză din această directivă (20 iulie 2015), trebuie, atât potrivit dreptului național (articolul 37 din legea de transpunere a Directivei 2013/32)¹⁰, cât și potrivit dreptului Uniunii (articolul 52 primul paragraf a doua teză din Directiva 2013/32), să fie examinate în conformitate cu dispozițiile prin care a fost transpusă în dreptul bulgar Directiva 2005/85, care a precedat Directiva 2013/32¹¹. În aceste condiții, în măsura în care este posibil, vom reformula întrebările preliminare adresate de Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia), considerând că acestea fac referire la Directiva 2005/85.

11. În ceea ce privește Directiva 2011/95, potrivit informațiilor oferite de Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia) în cererea de decizie preliminară în cauza Alheto, această directivă a fost transpusă în dreptul bulgar printr-o lege care a intrat în vigoare la 16 octombrie 2015 și care nu se aplică retroactiv. Legea menționată nu ar trebui, așadar, să fie aplicabilă cererii de protecție internațională a doamnei Ahmedbekova și celei formulate de aceasta din urmă în numele fiului său – care au fost depuse la 25 noiembrie 2014 și au fost respinse prin decizia din 12 mai 2015 –, la fel cum nu era aplicabilă cererii de protecție internațională depuse de doamna Alheto¹². Spre deosebire însă de cererea de decizie preliminară în cauza Alheto, în ordonanța de trimitere care face obiectul prezentei cauze, Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia) nu se pronunță în mod expres cu privire la o astfel de inaplicabilitate, nici nu oferă indicații în ceea ce privește eventualele divergențe dintre versiunile dispozițiilor relevante ale ZUB care s-au succedat în urma transpunerii Directivei 2004/83¹³, care a precedat Directiva 2011/95, și a acestei din urmă directive. Pe de altă parte, Directiva 2011/95 este cu certitudine aplicabilă situației de fapt din procedura principală și, în orice caz, răspunsul la întrebările preliminare care privesc interpretarea dispozițiilor acesteia nu ar fi fost diferit în cazul în care s-ar lua în considerare dispozițiile corespunzătoare ale Directivei 2004/83. Prin urmare, considerăm că nu este necesară o reformulare a acestor întrebări.

B. Cu privire la prima, la a doua și la a treia întrebare preliminară

12. Primele trei întrebări preliminare se referă la interpretarea articolului 33 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2013/32 și trebuie să fie examinate împreună.

10 După cum am precizat deja la punctul 61 din Concluziile noastre prezentate la 17 mai 2018 în cauza Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), articolul 37 din legea de transpunere a Directivei 2013/32, care a intrat în vigoare la 28 decembrie 2015, prevede că procedurile inițiate înainte de această dată sunt finalizate în conformitate cu dispozițiile în vigoare anterior.

11 Directiva 2005/85/CE din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat (JO 2005, L 326, p. 13, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 242).

12 A se vedea punctul 50 și nota de subsol 39 din Concluziile noastre prezentate la 17 mai 2018 în cauza Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327).

13 Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO 2004, L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52).

13. Potrivit articolului 33 alineatul (1) din Directiva 2013/32, „[...] statele membre nu au obligația de a verifica dacă solicitantul îndeplinește condițiile cerute pentru a obține protecție internațională în conformitate cu Directiva [2011/95], în cazul în care cererea este considerată inadmisibilă în temeiul prezentului articol”. La alineatul (2) litera (e) a articolului menționat se precizează că „[s]tatele membre pot considera o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă numai în cazul în care: [...] (e) o persoană aflată în întreținerea solicitantului depune o cerere, după ce, în conformitate cu articolul 7 alineatul (2), și-a dat consimțământul astfel încât cazul său să fie tratat în cadrul unei cereri făcute în numele său și nu există elemente de fapt referitoare la situația persoanei aflate în întreținere care să justifice o cerere separată”.

14. Potrivit celor reieșite din ordonanța de trimitere, în ZUB nu există o prevedere care să corespundă articolului 33 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2013/32. Prin urmare, DAB a procedat la examinarea pe fond a cererilor de protecție internațională în cauză în procedura principală, fără a evalua mai întâi admisibilitatea acestora în lumina motivului prevăzut de această dispoziție.

15. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții în esență să stabilească dacă examinarea admisibilității unei cereri de protecție internațională în lumina articolului 33 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2013/32 este obligatorie și dacă această dispoziție are efect direct. Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții în esență să stabilească dacă, în împrejurări precum cele din procedura principală, o cerere de protecție internațională poate fi considerată inadmisibilă în sensul dispoziției citate anterior atunci când se întemeiază pe faptul că persoana care a depus-o este un membru de familie al unui solicitant de azil în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva. Această întrebare este formulată în raport, pe de o parte, cu cazul în care cererea a fost depusă de soțul solicitantului de azil în numele copilului minor al cuplului (a doua întrebare preliminară) și, pe de altă parte, cu cazul în care cererea a fost depusă de soț în nume propriu (a treia întrebare preliminară).

16. Întrucât, după cum am arătat la punctul 10 din prezentele concluzii, Directiva 2013/32 nu se aplică *ratione temporis* situației de fapt din procedura principală, toate întrebările preliminare prezentate mai sus trebuie să fie reformulate în sensul că acestea se referă la articolul 25 alineatul (2) litera (g) din Directiva 2005/85, al cărui text este preluat în mod aproape identic în articolul 33 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2013/32, prin care a fost reformată Directiva 2005/85.

17. După cum am avut deja ocazia să subliniem la punctele 78-80 din Concluziile noastre prezentate la 17 mai 2018 în cauza Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), din textul articolului 25 alineatul (1) din Directiva 2005/85 rezultă că statele membre aveau *posibilitatea*, iar nu obligația, de a prevedea, în procedurile lor naționale de examinare a cererilor de azil, motivele de inadmisibilitate prevăzute la alineatul (2) al acestui articol, iar din considerentul (22) al directivei menționate reiese că articolul 25 din aceasta din urmă constituia o *excepție* de la regula potrivit căreia toate cererile de azil trebuie să fie examinate pe fond de autoritățile competente din statele membre¹⁴.

¹⁴ Același lucru se poate spune, în prezent, despre articolul 33 alineatul (1) din Directiva 2013/32 [a se vedea considerentul (43) al acestei directive, care are același conținut cu cel al considerentului (22) al Directivei 2005/85]. Arătăm, în schimb, că Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei proceduri comune în materie de protecție internațională în Uniune și de abrogare a Directivei 2013/32/UE [COM(2016) 467 final] prevede obligația de a examina admisibilitatea cererilor de protecție internațională (a se vedea punctul 1 din expunerea de motive anexată la această propunere referitor la obiectivele acesteia din urmă și în special la obiectivul de a face „procedurile mai simple, mai clare și mai scurte”, p. 4). În măsura în care prezintă relevanță pentru prezenta cauză, articolul 36 alineatul (1) litera (d) din propunerea de regulament menționată mai sus este redactat după cum urmează: „[a]utoritatea decizională evaluează admisibilitatea unei cereri în conformitate cu principiile și garanțiile fundamentale prevăzute la capitolul II și respinge o cerere ca inadmisibilă în cazul în care se invocă oricare dintre următoarele motive: [...] (d) soțul/soția, partenerul/partenera sau minorul însoțit depune o cerere după ce a consimțit ca aceasta să fie depusă în numele său și nu există fapte referitoare la situația soțului/soției, a partenerului/partenerii sau a minorului care să justifice o cerere separată”.

18. Cu alte cuvinte, articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2005/85 se limita la a autoriza statele membre să nu efectueze examinarea pe fond a unei cereri de azil în cazul în care ar fi intervenit unul dintre motivele de inadmisibilitate prevăzute la alineatul (2) al acestui articol, însă nu le impunea nici să introducă în ordinele lor juridice obligația autorităților competente de a efectua examinarea admisibilității cererilor de azil, nici să prevadă, în prezența unuia dintre motivele menționate mai sus, respingerea automată a cererii, fără o examinare pe fond.

19. Rezultă că, prin transpunerea Directivei 2005/85, legiuitorul bulgar putea în mod legitim să decidă, astfel cum a procedat, să nu transpună toate sau unele dintre motivele de inadmisibilitate a cererii de azil prevăzute la articolul 25 alineatul (2) din Directiva 2005/85 și în special pe cel care rezultă din litera (g) a acestei dispoziții.

20. Trebuie, așadar, să se răspundă la prima întrebare preliminară, astfel cum a fost reformulată, în măsura în care se solicită Curții să se pronunțe cu privire la caracterul obligatoriu al examinării admisibilității cererilor de protecție internațională potrivit articolului 25 alineatul (2) litera (g) din Directiva 2005/85, declarând că articolul 25 din directiva menționată, citit în lumina considerentului (22) al acesteia, trebuie interpretat în sensul că nu impune statelor membre să efectueze examinarea admisibilității unei cereri de azil pe baza motivelor prevăzute la alineatul (2) al acestui articol, nici să o respingă în cazul în care intervine unul dintre motivele respective.

21. În lumina acestui răspuns, nu este necesar, în schimb, ca Curtea să se pronunțe cu privire la prima întrebare preliminară, astfel cum a fost reformulată, în măsura în care se solicită să se stabilească dacă articolul 25 alineatul (2) litera (g) din Directiva 2005/85 are efect direct.

22. În ceea ce privește a doua și a treia întrebare preliminară, astfel cum au fost reformulate, dat fiind că din răspunsul la prima întrebare preliminară rezultă că, potrivit dreptului bulgar aplicabil examinării cererilor de protecție internațională depuse de doamna Ahmedbekova în nume propriu și în numele fiului său, aceste cereri nu puteau în niciun caz să fie declarate inadmisibile pentru motivul prevăzut la articolul 25 alineatul (2) litera (g) din Directiva 2005/85, întrebările în discuție au un vădit caracter ipotetic și sunt, prin urmare, inadmisibile¹⁵. Prin urmare, vom efectua doar cu titlu subsidiar o examinare succintă a acestora.

23. Instanța de trimitere arată că jurisprudența Varhoven administrativen sad (Curtea Administrativă Supremă, Bulgaria) nu este constantă în ceea ce privește aspectul dacă o cerere de protecție internațională întemeiată pe temerea de a fi persecutată o persoană care face parte din aceeași familie nucleară a solicitantului poate fi examinată în cadrul unei proceduri distincte de cea având ca obiect cererea de azil depusă de persoana respectivă. Astfel, articolul 32 din administrativnoprotsesualen Kodeks (Codul de procedură administrativă), care, potrivit articolului său 2 alineatul 1, se aplică, dacă legea nu prevede altfel, procedurilor administrative în fața tuturor autorităților bulgare, prevede că atunci când, în cadrul unor proceduri diferite, „drepturile și obligațiile părților rezultă din aceeași situație de fapt și o singură autoritate administrativă este competentă, se poate efectua o singură procedură față de mai multe părți”. În ceea ce privește împrejurările procedurii principale, Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia) arată că cererea de protecție internațională depusă de doamna Ahmedbekova în numele copilului său minor ar trebui considerată ca parte a cererii depuse de domnul Ahmedbekov, întrucât este justificată pe baza unor motive referitoare la acesta din urmă și se întreabă dacă această cerere nu trebuie, pentru acest motiv, să fie considerată inadmisibilă în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2013/32 [articolul 25 alineatul (2) litera (g) din Directiva 2005/85, în versiunea reformulată a întrebărilor

¹⁵ A se vedea printre altele Ordonanța din 22 iunie 2017, Fondul Proprietatea (C-556/15 și C-22/16, nepublicată, EU:C:2017:494, punctele 20 și 21).

preliminare]¹⁶. În ceea ce privește cererea formulată de doamna Ahmedbekova în nume propriu, instanța de trimitere se întreabă dacă aceasta poate fi depusă separat de cea a domnului Ahmedbekov, dat fiind că doamna Ahmedbekova a invocat în susținerea cererii sale faptul că este membru al familiei acestuia din urmă.

24. Articolul 6 alineatul (2) din Directiva 2005/85 prevede că „[s]tatele membre iau măsuri pentru ca fiecare persoană majoră având capacitate juridică¹⁷ să aibă dreptul de a depune o cerere de protecție internațională în nume propriu”. Potrivit alineatului (3) al acestui articol, în cazul în care statele membre prevăd că o cerere de azil se poate depune de un solicitant în numele persoanelor aflate în întreținerea sa, acestea se asigură că „persoanele majore aflate în întreținerea solicitantului își dau consimțământul ca cererea să fie depusă în numele lor, în caz contrar aceste persoane având posibilitatea de a depune o cerere în nume propriu”¹⁸.

25. Reiese din aceste dispoziții că o persoană care a împlinit vârsta majoratului și care are capacitatea de a acționa are *dreptul* să depună o cerere de protecție internațională în nume propriu, independent de împrejurarea că singurul motiv invocat în susținerea cererii sale este faptul că este un membru de familie al unei persoane care a solicitat recunoașterea statutului de refugiat. Se deduce de asemenea din aceste dispoziții că o cerere de protecție internațională nu poate fi depusă de un solicitant în numele unei persoane majore care are capacitatea de a acționa decât în cazul în care o astfel de persoană *se află în întreținerea sa*¹⁹ și a *consimțit în mod expres* să se procedeze astfel, renunțând la dreptul de a depune o cerere în nume propriu.

26. Or, din ordonanța de trimitere nu rezultă nici că doamna Ahmedbekova trebuie considerată ca aflată în întreținerea soțului său²⁰, nici că a consimțit ca acesta din urmă să depună o cerere de protecție internațională în numele ei. De altfel, nu se contestă faptul că domnul Ahmedbekov nu a depus o astfel de cerere în numele soției sale. Dimpotrivă, cei doi soți au inițiat întotdeauna proceduri distincte, atât atunci când s-au adresat președintelui Republicii Bulgaria, cât și atunci când și-au depus cererea la DAB.

27. În aceste împrejurări, în care condițiile de aplicare a articolului 25 alineatul (2) litera (g) din Directiva 2005/85, în special cea referitoare la consimțământul persoanei interesate, nu sunt îndeplinite, cererea doamnei Ahmedbekova nu ar fi putut, indiferent de situație, să fie declarată inadmisibilă în temeiul motivului prevăzut de această dispoziție, nici chiar în cazul în care aceasta din urmă ar fi fost transpusă în dreptul bulgar, și nici nu ar fi putut să fie considerată ca parte a cererii domnului Ahmedbekov, ci trebuia să fie examinată pe fond în mod separat, astfel cum a procedat DAB.

28. În ceea ce privește cererea depusă de doamna Ahmedbekova în numele copilului său minor, arătăm că, nici în acest caz, articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2005/85 nu condiționează posibilitatea solicitantului de a depune o cerere de protecție internațională în numele unui minor aflat în întreținerea sa de motive de tipul celor invocate în susținerea acestei cereri. Rezultă că, în cazul în

16 Instanța de trimitere ridică de asemenea problema noțiunii „persoană aflată în întreținere”, care figurează la articolul 33 alineatul (2) litera (e) din Directiva 2013/32, ținând seama de faptul că nici doamna Ahmedbekova, nici domnul Ahmedbekov nu par să poată susține în mod autonom nevoile proprii și pe cele ale fiului lor.

17 A se vedea în același sens articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2013/32, în care, în versiunea italiană, noțiunea „capacitate juridică” a fost în mod corespunzător înlocuită cu noțiunea „capacitate de a acționa”.

18 În același sens, a se vedea articolul 7 alineatul (3) din Directiva 2013/32.

19 Arătăm că, deși cerința de a se afla „în întreținerea” solicitantului figurează încă la articolul 7 din Directiva 2013/32, în Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei proceduri comune în materie de protecție internațională în Uniune și de abrogare a Directivei 2013/32/UE, citată la nota de subsol 14 din prezentele concluzii, s-a renunțat în schimb la cerința menționată, articolul 31 alineatele (1) și (2) din această propunere prevăzând că un solicitant poate depune o cerere în numele soțului/soției sau al partenerului/partenerii cu care este într-o relație stabilă și durabilă, cu condiția ca aceste persoane să-și fi dat consimțământul în acest sens, al minorilor sau al persoanelor majore fără capacitate de a acționa aflate în întreținerea solicitantului.

20 Instanța de trimitere arată că nici doamna Ahmedbekova, nici domnul Ahmedbekov nu par să poată susține în mod autonom nevoile proprii și pe cele ale fiului lor.

care se poate considera că fiul doamnei Ahmedbekova se află în întreținerea sa, cererea depusă de aceasta din urmă în numele celui dintâi nu ar fi putut să fie declarată inadmisibilă în temeiul motivului prevăzut la articolul 25 alineatul (2) litera (g) din Directiva 2005/85 – chiar presupunând că această dispoziție ar fi fost transpusă în dreptul bulgar – doar în considerarea faptului că motivele în susținerea acestei cereri privesc statutul de refugiat al domnului Ahmedbekov²¹.

C. Cu privire la a patra întrebare preliminară

29. Prin intermediul celei de a patra întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții în esență să stabilească dacă articolul 4 alineatul (4) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că evaluarea temerii fondate de a fi persecutat (în vederea recunoașterii statutului de refugiat) sau a riscului real al unei vătămări grave (în vederea recunoașterii protecției subsidiare) trebuie realizată exclusiv pe baza unor fapte și circumstanțe care se referă la persoana solicitantului.

30. Reiese din considerațiile expuse de instanța de trimitere și din împrejurările procedurii principale că prin această întrebare se urmărește lămurirea aspectului dacă este compatibilă cu sistemul Directivei 2011/95 recunoașterea de către un stat membru a statutului de refugiat unui solicitant de protecție internațională doar pe baza împrejurării că solicitantul respectiv este un membru de familie al unui refugiat recunoscut.

31. În conformitate cu articolul 2 litera (d) din Directiva 2011/95, „«refugiat» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări [...]”. Potrivit articolului 4 alineatul (3) din această directivă, „[e]valuarea unei cereri de protecție internațională se efectuează la nivel individual”, cu luarea în considerare a elementelor menționate la literele (a)-(e) ale dispoziției menționate, printre care figurează, la litera (c), „statutul individual și situația personală a solicitantului [...] pentru a se stabili dacă, ținând seama de situația personală a solicitantului, actele la care solicitantul a fost sau riscă să fie expus ar putea fi considerate o persecuție sau o vătămare gravă”. Potrivit articolului 4 alineatul (4) din Directiva 2011/95, singurul amintit în enunțul întrebării preliminare, „[f]aptul că solicitantul a fost deja persecutat, a suferit deja vătămări grave sau a făcut deja obiectul amenințării directe a unei astfel de persecuții sau a unor astfel de vătămări reprezintă un indiciu serios al temerilor fondate ale solicitantului de a fi persecutat sau al riscului real de a suferi vătămări grave, cu excepția cazului în care există motive întemeiate de a crede că respectiva persecuție sau respectivele vătămări grave nu se vor mai repeta”. Articolul 9 alineatul (1) din Directiva 2011/95 definește criteriile pe care trebuie să le îndeplinească un act pentru a fi considerat drept „act de persecuție” în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva, în timp ce alineatul (2) al acestui articol oferă câteva exemplificări ale formei pe care o pot avea astfel de acte. Articolul 10 alineatul (1) din Directiva 2011/95 enumeră, la literele (a)-(e), elementele pe care statele membre trebuie să le ia în considerare atunci când evaluează motivele persecuției la care se referă articolul 2 litera (d) din această directivă. În sfârșit, potrivit alineatului (3) al articolului 9 din directiva menționată, între actele de persecuție în sensul alineatului (1) al acestui articol și motivele menționate la articolul 10 din aceeași directivă trebuie să existe o legătură.

21 Articolul 7 alineatul (3) din Directiva 2013/32 prevede că „[s]tatele membre se asigură că un minor are dreptul să depună o cerere de protecție internațională fie în nume propriu, în cazul în care are capacitatea juridică de a acționa în cadrul procedurilor conform legislației statului membru în cauză, fie prin intermediul părinților săi, al altor persoane majore care sunt membri ai familiei sale [...]”, nelegând, prin urmare, dreptul părintelui de a depune o cerere în numele copilului său minor de împrejurarea că acesta din urmă se află în întreținerea sa și punând, așadar, ambii părinți în condiții de egalitate în această privință. În același sens, articolul 31 alineatul (6) din Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei proceduri comune în materie de protecție internațională în Uniune și de abrogare a Directivei 2013/32/UE, citată la nota de subsol 14 din prezentele concluzii, prevede că „[u]n minor are dreptul de a depune o cerere în nume propriu în cazul în care acesta are capacitatea juridică de a acționa în cadrul procedurilor conform dreptului național al statului membru în cauză, fie prin intermediul unui adult responsabil pentru acesta, în virtutea legii sau a practicii statului membru în cauză, inclusiv părinții săi sau ocrotitorul legal sau uzual sau membrii adulți ai familiei în cazul unui minor însoțit [...]”.

32. Dispozițiile amintite mai sus impun ca îndeplinirea condițiilor pentru recunoașterea statutului de refugiat să fie evaluată în raport cu persoana solicitantului de azil. Acestea nu exclud însă posibilitatea de a aprecia că asemenea condiții sunt îndeplinite în considerarea legăturilor de familie existente între solicitant și o persoană care a fost victima unor acte de persecuție în sensul articolului 9 alineatul (1) din Directiva 2011/95, care se teme în mod justificat că va fi persecutată pentru motivele menționate la articolul 2 litera (d) din această directivă. Deși, în privința unui solicitant de azil, faptul de a invoca în susținerea cererii sale persecuția împotriva unui membru de familie nu este, în sine, suficient în acest scop, statutul de refugiat trebuie, în schimb, să fie recunoscut unui membru de familie al unui refugiat, care a depus o cerere în acest sens, atunci când, pe baza examinării statutului său individual și a situației sale personale și în lumina tuturor elementelor relevante referitoare în special la situația existentă în țara de origine și la *modus operandi* al agenților de persecuție²², rezultă că, din cauza legăturilor de familie menționate, acesta nutrește, *la nivel individual*, o temere fondată de a fi, la rândul său, victima unor persecuții și că nu există, în ceea ce îl privește, motive de excludere de la un asemenea statut²³. În asemenea împrejurări, legătura dintre actele de persecuție și motivele persecuției, impusă la articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2011/95, este asigurată, indirect, prin referire la motivele care stau la baza persecuției împotriva membrului de familie al solicitantului.

33. După cum a subliniat instanța de trimitere, la o asemenea situație se referă în mod expres considerentul (36) al Directivei 2011/95, potrivit căruia „[m]embrii de familie, numai din cauza legăturii cu refugiatul, riscă, *în general*, să fie expuși la acte de persecuție care pot justifica acordarea statutului de refugiat”²⁴. Riscul ca o asemenea situație de expunere la persecuție să se realizeze este, de altfel, considerat semnificativ de însuși legiuitorul Uniunii.

34. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem să se răspundă la a patra întrebare preliminară declarând că Directiva 2011/95, în special articolul 2 litera (d) și articolul 4 alineatul (3) din aceasta, citite în lumina considerentului (36) al aceleiași directive, trebuie interpretată în sensul că nu se opune recunoașterii statutului de refugiat unui solicitant de protecție internațională pentru motivul legăturilor de familie ale acestuia cu o persoană care a fost victima unor acte de persecuție în sensul articolului 9 alineatul (1) din această directivă sau care se teme în mod justificat că va fi persecutată pentru motivele menționate la articolul 2 litera (d) din aceeași directivă, atunci când rezultă, pe baza examinării statutului individual al solicitantului și a situației sale personale, precum și în lumina tuturor elementelor relevante că, din cauza legăturilor de familie menționate, acesta nutrește, la nivel individual, o temere fondată de a fi, la rândul său, victima unor persecuții.

D. Cu privire la a cincea întrebare preliminară

35. Prin intermediul celei de a cincea întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții în esență să stabilească dacă articolul 4 din Directiva 2011/95 și articolul 31 alineatul (1) din Directiva 2013/32, precum și în special aspectele privind interesul superior al copilului, menținerea unității familiei și respectarea vieții private și de familie se opun unei jurisprudențe naționale care impune autorității competente să examineze în procedură comună cererile de protecție internațională ale membrilor aceleiași familii nucleare, întemeiate pe afirmația că numai unul dintre aceștia îndeplinește condițiile pentru recunoașterea statutului de refugiat, altfel spus impune suspendarea procedurii de soluționare a cererilor depuse de ceilalți membri de familie până la finalizarea procedurii referitoare la cererea depusă în temeiul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva.

²² Cu privire la noțiunea „agent de persecuție”, a se vedea articolul 6 din Directiva 2011/95.

²³ Motivele de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat sunt enumerate la articolul 12 din Directiva 2011/95. Pe lângă inexistența motivelor de excludere, este de asemenea necesar ca statutul juridic al membrului de familie să nu se opună recunoașterii statutului de refugiat (de exemplu, pentru că este cetățean al unui stat terț a cărui protecție poate fi invocată).

²⁴ Sublinierea noastră.

36. Pentru motivele arătate la punctul 10 din prezentele concluzii, această întrebare preliminară nu trebuie să fie examinată în lumina dispozițiilor Directivei 2013/32, ci a celor ale Directivei 2005/85, care a precedat-o.

37. Reiese din examinarea primelor trei întrebării preliminare și în special din cele arătate la punctul 27 din prezentele concluzii că, în împrejurările procedurii principale, cererea de protecție internațională a doamnei Ahmedbekova, în lipsa consimțământului exprimat de aceasta din urmă potrivit articolului 6 alineatul (3) din Directiva 2005/85, trebuie să fie examinată *separat* de cea a soțului ei, și aceasta *independent* de motivele invocate în susținerea acestei cereri.

38. În această privință, articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2005/85 precizează în mod clar că numai pentru aplicarea articolului 6 alineatul (3) din această directivă, altfel spus numai în cazul în care o cerere a fost depusă în numele uneia sau al mai multor persoane aflate în întreținere, „statele membre pot adopta o singură hotărâre privind toate persoanele aflate în întreținere” atunci când „cererea se întemeiază pe aceleași motive”²⁵.

39. Prin urmare, în cazul în care condițiile de aplicare a articolului 6 alineatul (3) din Directiva 2005/85 nu sunt îndeplinite – precum în cazul doamnei Ahmedbekova –, autoritatea competentă va trebui să examineze în cadrul unor proceduri distincte cererile depuse în nume propriu de diverși membri ai aceleiași familii.

40. Este util să subliniem că cele prezentate anterior se aplică atât în cazul în care, așa cum lasă să se înțeleagă unele pasaje din ordonanța de trimitere, cererea depusă de doamna Ahmedbekova la DAB este întemeiată doar pe calitatea sa de soție a unei persoane care a solicitat recunoașterea statutului de refugiat, cât și în cazul în care, așa cum pare să reiasă din alte pasaje ale aceleiași ordonanțe, această cerere este motivată de temerea personală de a fi persecutată din cauza situației soțului său.

41. Cererea copilului minor al soților Ahmedbekov, depusă în numele acestuia de doamna Ahmedbekova și întemeiată pe aceleași motive invocate de aceasta din urmă, trebuie, în schimb, să fie examinată împreună cu cea a mamei, în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) și cu articolul 9 alineatul (3) din Directiva 2005/85.

42. În măsura în care instanța de trimitere pare să considere că o examinare separată a cererilor de protecție internațională ale membrilor aceluiași grup familial poate aduce atingere menținerii unității familiei sau poate afecta interesul superior al copilului, de exemplu în cazul în care cererile sunt respinse în momente diferite, arătăm că astfel de considerații nu pot restrânge dreptul solicitantului, prevăzut la articolul 6 alineatul (2) din Directiva 2005/85, de a depune o cerere de protecție internațională separat de ceilalți membri ai familiei sale. Va reveni statului membru în cauză obligația de a asigura respectarea principiilor menționate mai sus în cadrul unor eventuale proceduri de returnare inițiate în urma respingerii definitive a cererilor de protecție internațională depuse pentru fiecare membru de familie²⁶. În rest, amintim, astfel cum a făcut Comisia în observațiile sale scrise, că, atât timp cât sunt „solicitanți” în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2005/85, cu alte cuvinte până când va fi luată o decizie definitivă cu privire la cererea lor de azil, doamna Ahmedbekova și fiul său beneficiază de avantajele legate de acest statut, în special de cele prevăzute de Directivele 2003/09²⁷ și 2013/33.

25 Aceeași dispoziție figurează în prezent la articolul 11 alineatul (3) din Directiva 2013/32, cu privire la cazurile de cereri depuse în numele unor persoane aflate în întreținere în sensul articolului 7 alineatul (2) din această directivă. O excepție de la adoptarea unei singure decizii este totuși prevăzută pentru cazul în care această modalitate ar duce la „divulgarea situației personale a unui solicitant care i-ar putea pune în pericol interesele, în special în cazurile care implică persecuție pe motive legate de sex, orientare sexuală, identitate sexuală și/sau vârstă”. În astfel de cazuri, autoritățile competente au obligația să adopte o decizie separată pentru persoana vizată.

26 A se vedea articolul 5 și considerentul (22) din Directiva 2008/115, potrivit cărora „interesul superior al copilului” și respectul pentru viața de familie ar trebui să constituie o prioritate a statelor membre în punerea în aplicare a acestei directive.

27 Directiva 2003/9/CE a Consiliului din 27 ianuarie 2003 de stabilire a standardelor minime pentru primirea solicitanților de azil în statele membre (JO 2003, L 31, p. 18, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 48).

43. Rezultă din considerațiile care precedă că Directiva 2005/85 se opune ca cererea de protecție internațională depusă în nume propriu de un membru de familie al unui solicitant de azil, oricare ar fi motivele care justifică o astfel de cerere, să fie considerată ca parte integrantă din cererea solicitantului respectiv și să fie examinată împreună cu aceasta din urmă.

44. În schimb, nici Directiva 2005/85, nici Directiva 2011/95 nu par să se opună ca procedurile referitoare la cererile de protecție internațională depuse separat de membrii aceluiași grup familial, motivate de temerea de a fi persecutat din cauza situației unuia dintre membri unui astfel de grup, să fie suspendate până la soluționarea procedurii având ca obiect cererea membrului a cărui situație se află la originea temerii de a fi persecutat a grupului familial (denumit în continuare „solicitantul principal”).

45. Cu toate acestea, pentru ca o astfel de suspendare să fie permisă, trebuie, în opinia noastră, să fie întrunite trei condiții. În primul rând, astfel cum a afirmat Comisia în observațiile sale scrise, suspendarea trebuie să servească unei examinări adecvate și complete a unor astfel de cereri sau să răspundă unor considerații legate de menținerea unității familiei sau de interesul superior al copilului și să nu încalce dreptul la respectarea vieții private și de familie al persoanelor în cauză. În al doilea rând, suspendarea nu trebuie să afecteze caracterul autonom al cererilor depuse separat de membri de familie ai solicitantului principal. În al treilea rând, aceasta nu trebuie să aibă drept consecință împiedicarea unei examinări pe fond a unor astfel de cereri care să fie individuală, obiectivă și imparțială, astfel cum prevede articolul 8 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85, și aceasta independent de soluționarea cererii solicitantului principal, cu alte cuvinte atât în cazul în care aceasta este respinsă definitiv, cât și atunci când este admisă.

46. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar, în opinia noastră, să se răspundă la a cincea întrebare preliminară declarând că Directiva 2005/85, în special articolul 6 alineatele (2) și (3) și articolul 9 alineatul (3) din aceasta, trebuie interpretată în sensul că se opune ca cererile de protecție internațională depuse în nume propriu de membri de familie ai unei persoane care a solicitat recunoașterea statutului de refugiat să fie considerate ca parte integrantă din cererea depusă de această persoană și să fie examinate în cadrul unei proceduri comune, inclusiv în cazul în care sunt întemeiate exclusiv pe aceleași motive, inerente persoanei menționate, care justifică cererea acesteia din urmă de recunoaștere a statutului de refugiat. Directiva 2005/85 și Directiva 2011/95 trebuie interpretate în sensul că nu se opun ca procedurile referitoare la cererile de protecție internațională depuse separat de membrii aceluiași grup familial, motivate de temerea de a fi persecutat din cauza situației unuia dintre membri unui astfel de grup, să fie suspendate până la soluționarea procedurii având ca obiect cererea de azil a membrului a cărui situație se află la originea temerii de a fi persecutat a grupului familial. O astfel de suspendare nu trebuie să afecteze însă caracterul autonom al cererilor depuse în nume propriu de membri de familie ai solicitantului a cărui situație se află la originea temerii lor de a fi persecutați, nici să împiedice examinarea acestora pe fond la finalizarea procedurii de examinare a cererii depuse de solicitantul respectiv, independent de rezultatul unei asemenea proceduri.

E. Cu privire la a șasea întrebare preliminară

47. Prin intermediul celei de a șasea întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă Directiva 2011/95 se opune unei legislații naționale care prevede recunoașterea statutului de refugiat membrilor de familie ai unui refugiat doar în temeiul legăturilor de familie existente între ei și acesta din urmă.

48. Potrivit articolului 8 alineatul 9 din ZUB, „se consideră că sunt refugiați și membrii de familie²⁸ ai unui străin căruia i s-a acordat statutul de refugiat”²⁹. Din ordonanța de trimitere reiese că, în temeiul acestei dispoziții, recunoașterea statutului de refugiat membrilor de familie ai unui refugiat recunoscut este automată și nu implică verificarea, în privința membrilor de familie respectivi, a existenței unei temeri bine fondate de a fi persecutat care să îi privească la nivel individual. În opinia instanței de trimitere, dispoziția menționată s-ar putea dovedi incompatibilă cu Directiva 2011/95, care nu prevede un astfel de automatism.

49. Arătăm, în primul rând – astfel cum, de altfel, face însăși instanța de trimitere în cererea de decizie preliminară –, că articolul 8 alineatul 9 din ZUB ar fi aplicabil doamnei Ahmedbekova (și fiului său) numai în cazul în care cererea de azil depusă de domnul Ahmedbekov ar fi admisă. Or, ca răspuns la o cerere de lămuriri adresată de Curte în temeiul articolului 101 din regulamentul său de procedură, instanța de trimitere a precizat că, prin hotărârea din 25 ianuarie 2017, Varhoven administrativen sad (Curtea Administrativă Supremă) a respins recursul introdus de domnul Ahmedbekov împotriva hotărârii prin care a fost menținută respingerea cererii sale de azil, astfel încât respingerea respectivă a devenit definitivă. Rezultă că automatismul prevăzut la articolul 8 alineatul 9 din ZUB nu mai poate fi aplicat în favoarea doamnei Ahmedbekova și a fiului său, în măsura în care se ia în considerare, în vederea aplicării dispoziției menționate, situația domnului Ahmedbekov. Considerăm însă că acest aspect nu presupune că a șasea întrebare preliminară a devenit inadmisibilă. Astfel, reiese din ordonanța de trimitere că doamna Ahmedbekova a invocat în cursul procedurii jurisdicționale motive suplimentare în susținerea cererii sale de protecție internațională, care se referă la situația sa personală. Or, în cazul în care examinarea acestor motive (de către instanța de trimitere) ar conduce la recunoașterea statutului de refugiat al doamnei Ahmedbekova, articolul 8 alineatul 9 din ZUB ar putea fi aplicat în favoarea fiului acesteia din urmă, cu privire la care respingerea de către DAB este de asemenea contestată în procedura principală. A șasea întrebare preliminară nu are, așadar, un caracter pur ipotetic și menține o legătură suficientă cu litigiul aflat pe rolul instanței de trimitere.

50. Pe fond, această întrebare privește în esență compatibilitatea cu Directiva 2011/95 a unei legislații naționale care permite acordarea automată a unui statut de refugiat *in mod derivat* membrilor de familie ai unei persoane care îndeplinește criteriile pentru a fi recunoscută ca refugiat.

51. Este necesar să arătăm că, deși un asemenea „statut derivat” nu este prevăzut de Convenția de la Geneva³⁰, care nu include principiul unității familiei în definiția termenului „refugiat”³¹, actul final al conferinței plenipotențiarilor Organizației Națiunilor Unite care a elaborat textul convenției recunoștea totuși în mod expres „dreptul esențial” al refugiatului la unitatea familiei și recomanda statelor semnatare să adopte măsurile necesare pentru menținerea acesteia și, pe un plan mai general, pentru protecția familiei refugiatului. Aceste recomandări au fost, în timp, reînnoite în mai multe rânduri de organele UNHCR³². Astfel, de exemplu, într-un document din 4 iunie 1999, Comitetul Permanent al UNHCR afirma că „reiese din principiul unității familiei că, în cazul în care întreținătorul acesteia îndeplinește criteriile care guvernează recunoașterea statutului de refugiat, membrii de familie care se află în întreținerea sa trebuie, de regulă, să obțină și ei recunoașterea

28 Potrivit precizărilor oferite în ordonanța de trimitere, se consideră că sunt „membri de familie” în sensul ZUB soțul/soția solicitantului de protecție internațională sau persoana cu care acesta are o legătură stabilă și de lungă durată, copiii minori necăsătoriți ai cuplului, precum și copiii majori necăsătoriți care nu sunt în măsură să își susțină nevoile proprii din motive grave de sănătate. Instanța de trimitere nu oferă precizări privind alte eventuale categorii care trebuie considerate ca intrând sub incidența articolului 8 alineatul 9 din ZUB.

29 În măsura în care acest aspect este compatibil cu statutul juridic personal al acestora și dacă nu există motive de excludere prevăzute de ZUB.

30 Potrivit convenției menționate, este refugiat numai o persoană care nutrește *la nivel individual* o temere justificată de a fi persecutat în sensul articolului 1 secțiunea A din aceasta.

31 A se vedea UNHCR, *Principiile directoare privind procedurile și criteriile care trebuie aplicate pentru stabilirea statutului de refugiat în sensul Convenției din 1951 și al Protocolului din 1967 privind statutul refugiaților* (HCR/1P/4/FRE/REV.1), 1992, punctul 183.

32 A se vedea de exemplu Concluzia Comitetului executiv al UNHCR cu privire la protecția internațională adoptată în cea de a 49-a sesiune din 1998 (A/AC.96/911, punctul 21) și Concluzia 88 (L), 1999, litera b punctul iii), disponibile la adresa <http://www.unhcr.org/excom/exconc/3ae68c4340/protection-refugees-family.html>.

calității de refugiat”³³. Mai recent, UNHCR a preconizat recunoașterea în mod derivat a statutului de refugiat membrilor de familie ai unor victime potențiale ale actelor de mutilare a organelor genitale la femei, admitând posibilitatea, inclusiv a copilului minor însoțit, de a figura în calitate de solicitant principal titular al dreptului la unitatea familiei³⁴. O referire la „statutul de refugiat în mod derivat” figurează de asemenea în principiile directe privind protecția internațională referitoare la cererile pentru minori³⁵. În sfârșit, un asemenea statut este în mod normal admis în cadrul procedurilor de stabilire a statutului de refugiat care se înscriu în mandatul UNHCR³⁶.

52. Asemenea Convenției de la Geneva, nici Directiva 2011/95 nu prevede recunoașterea calității de refugiat în mod derivat membrilor de familie ai unui refugiat recunoscut.

53. Articolul 23 din această directivă, intitulat „Menținerea unității familiei”, prevede, la alineatul (2), că membrii de familie ai unui refugiat care, în mod individual, nu au dreptul la protecție internațională pot pretinde totuși anumite beneficii³⁷, enumerate la articolele 24-35 din directiva menționată, al căror conținut este în esență același ca pentru refugiații recunoscuți³⁸. Protecția acordată în temeiul acestei dispoziții nu prevede însă forma de protecție mai tipică a statutului de refugiat, și anume cea împotriva returnării, prevăzută la articolul 21 din Directiva 2011/95, și nu poate, așadar, să fie asimilată recunoașterii unui „statut derivat de refugiat”. Cu toate acestea, temeiul juridic al articolului 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 este același, și anume dreptul refugiatului la menținerea unității familiei, pe care statele membre trebuie să îl respecte potrivit articolului 23 alineatul (1) din directiva menționată³⁹.

54. Articolul 3 din Directiva 2011/95 citit în lumina considerentului (14) al acestei directive, abilitază statele membre să adopte sau să mențină dispoziții naționale, *compatibile cu această directivă*, mai favorabile pentru resortisanții țărilor terțe sau pentru apatrizii care solicită protecție internațională, „atunci când se consideră că o astfel de solicitare se realizează ca urmare a faptului că persoana în cauză este un refugiat în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva”⁴⁰. O dispoziție precum cea prevăzută la articolul 8 alineatul 9 din ZUB intră, în opinia noastră, în domeniul de aplicare al rezervei menționate la acest articol.

33 A se vedea documentul intitulat „Aspecte referitoare la protecția familiei” (EC/49/SC/CRP.14), la adresa <http://www.unhcr.org/fr/excom/standcom/4b30a618e>. Deja în *Principiile directe privind procedurile și criteriile care trebuie aplicate pentru stabilirea statutului de refugiat în sensul Convenției din 1951 și al Protocolului din 1967 privind statutul refugiaților*, UNHCR arăta că majoritatea statelor, indiferent dacă erau sau nu erau părți la Convenția de la Geneva, se conformau recomandării formulate în actul final menționat mai sus al conferinței plenipotențiarilor, a se vedea punctele 183 și 184. Potrivit acestor documente, printre membrii de familie în favoarea cărora se aplică principiul unității familiei, trebuie să figureze cel puțin soțul/soția și copiii minori.

34 A se vedea UNHCR, *Orientări cu privire la cererile de azil referitoare la acte de mutilare a organelor genitale la femei*, mai 2009, care pot fi consultate la adresa de internet <http://www.refworld.org/docid/4d70cff82.html>, punctul 11.

35 A se vedea UNHCR, *Principiile directe nr. 8 ale UNHCR din 22 decembrie 2009 privind protecția internațională: cereri de azil pentru minori*, care pot fi consultate la adresa <http://www.unhcr.org/fr/publications/legal/4fd736c99/principes-directeurs-no-8-demandes-dasile-denfants-cadre-larticle-1a2-larticle.html>, punctul 9.

36 A se vedea UNHCR, *Norme privind procedurile de stabilire a statutului de refugiat care se înscriu în mandatul UNHCR*, 20 noiembrie 2003, punctul 5.1.1.

37 În conformitate cu procedurile naționale și în măsura în care acest aspect este compatibil cu statutul lor juridic personal.

38 Singura diferență este prevăzută la articolul 24 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 2011/95 în ceea ce privește durata permisului de ședere, care poate fi valabil pentru o perioadă de mai puțin de trei ani, fără a aduce însă atingere cerinței de a menține unitatea familiei nucleare, menționată la articolul 23 alineatul (1) din aceeași directivă.

39 În conformitate cu această dispoziție, „[s]tatele membre se asigură că unitatea familiei poate fi menținută”.

40 A se vedea considerentul (14) al Directivei 2011/95. Potrivit articolului 3 din Directiva 2011/95, „[s]tatele membre pot adopta sau menține standarde mai favorabile pentru a decide care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de refugiat sau care sunt persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, precum și pentru a stabili conținutul protecției internaționale, în măsura în care respectivele standarde sunt compatibile cu prezenta directivă”. În același sens, a se vedea articolul 3 din Directiva 2004/83 și considerentul (8) al acesteia.

55. Este adevărat că cererea prin care un membru de familie al unei persoane care îndeplinește criteriile pentru recunoașterea statutului de refugiat solicită, la rândul său, să îi fie recunoscută calitatea de refugiat, independent de existența unei temeri bine fondate de a fi persecutat care să îl privească personal, nu poate fi considerată, *stricto sensu*, ca fiind întemeiată pe articolul 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva, astfel cum, în schimb, impune articolul 3 din Directiva 2011/95, interpretat în lumina considerentului (14) al acesteia din urmă.

56. Cu toate acestea, amintim că, în cazurile în care a exclus recurgerea la rezerva care figurează la articolul 3 din Directiva 2004/83 în scopul de a autoriza dispoziții naționale mai favorabile în ceea ce privește stabilirea criteriilor de atribuire a calității de refugiat, Curtea nu s-a întemeiat pe constatarea imposibilității de a considera că cererii solicitantului de azil i se aplică articolul 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva, ci a subliniat *incompatibilitatea* unei astfel de cereri cu sistemul convenției menționate sau *lipsa sa radicală de legătură* cu acesta, arătând astfel că acordă prioritate mai degrabă unui criteriu de ordin material decât unuia de ordin formal în interpretarea și în aplicarea rezervei menționate.

57. Astfel, în Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B (C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctele 114 și 115), Curtea a apreciat că articolul 3 din Directiva 2004/83 nu se aplică dispozițiilor naționale prin care se acordă statutul de refugiat unei persoane care este exclusă de la recunoașterea acestui statut în temeiul articolului 12 alineatul (2) din această directivă, justificând o astfel de inaplicabilitate în considerarea faptului că finalitatea cauzelor de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat este de a „menține credibilitatea sistemului de protecție” prevăzut de directiva menționată. În mod similar, în Hotărârea din 18 decembrie 2014, M’Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, punctele 42-44), Curtea a declarat că „ar fi contrar *economiei generale și obiectivelor* Directivei 2004/83 să se acorde posibilitatea de a beneficia de statutele pe care aceasta le prevede resortisanților unor țări terțe aflați în situații *fără nicio legătură cu logica protecției internaționale*”⁴¹.

58. Or, după cum s-a văzut mai sus, pe de o parte, recunoașterea statutului de refugiat în mod derivat membrilor de familie ai unui refugiat recunoscut nu este incompatibilă cu sistemul Convenției de la Geneva, ci, dimpotrivă, este recomandată de UNHCR și este admisă, de regulă, în cadrul procedurilor de stabilire a statutului de refugiat care se înscriu în mandatul acestui organism⁴². Pe de altă parte, aceasta urmărește obiective în concordanță cu Directiva 2011/95, care prevede expres, la articolul 23 alineatul (1), obligația statelor membre de a asigura menținerea unității familiei refugiatului⁴³, lăsându-le, de altfel, pe acestea din urmă libere să decidă cu privire la măsurile care trebuie adoptate în acest scop, menționând totuși, la alineatul (2) al aceluiași articol, conținutul minim al regimului aplicabil membrilor de familie. În plus, tratamentul rezervat membrilor de familie ai unui refugiat recunoscut privește situații care se înscriu de plin drept în „logica protecției internaționale”, astfel cum reiese atât din Actul final al Convenției de la Geneva, cât și din practica UNHCR și astfel cum a subliniat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în special în Hotărârea pronunțată în cauza Mugenzi împotriva Franței⁴⁴.

41 Sublinierea noastră. În speță, era vorba despre acordarea statutului de persoană eligibilă pentru protecție subsidiară unui resortisant al unei țări terțe afectat de o boală gravă, din cauza riscului de deteriorare a stării sale de sănătate rezultat din inexistența unor tratamente adecvate în țara de origine.

42 Importanța rolului UNHCR în ceea ce privește decizia cu privire la acordarea statutului de refugiat în temeiul Convenției de la Geneva este recunoscut în considerentul (22) al Directivei 2011/95.

43 A se vedea de asemenea considerentul (16) al Directivei 2011/95, potrivit căruia aceasta din urmă urmărește în special garantarea dreptului de azil al solicitanților și al membrilor de familie care îi însoțesc și promovarea aplicării, printre altele, a articolului 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care prevede respectarea vieții de familie.

44 Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 10 iulie 2014, (ECLI:CE:ECHR:2014:0710JUD005270109, punctul 54).

59. Înainte de a concluziona, adăugăm că, pentru a putea fi considerată compatibilă cu Directiva 2011/95, în temeiul rezervei prevăzute la articolul 3 din această directivă, o dispoziție precum cea înscrisă la articolul 8 alineatul 9 din ZUB trebuie să permită unui membru de familie al unui refugiat să solicite și să obțină în statul membru în cauză recunoașterea statutului de refugiat în mod autonom, iar nu derivat, atunci când îndeplinește la nivel individual condițiile de obținere a unui astfel de statut.

60. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar, în opinia noastră, să se răspundă la a șasea întrebare preliminară în sensul că este compatibilă cu dispozițiile Directivei 2011/95, în scopul de a aplica rezerva prevăzută la articolul 3 din această directivă, o dispoziție națională precum cea în discuție în procedura principală, potrivit căreia membrii de familie ai unei persoane căreia i-a fost recunoscut statutul de refugiat în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva sunt recunoscuți drept refugiați independent de împrejurarea că îndeplinesc individual criteriile prevăzute la acest articol, dacă acest lucru este compatibil cu statutul lor juridic personal și nu există motive de excludere în sensul articolului 12 din directiva menționată. O astfel de dispoziție națională se înscrie în rezerva prevăzută la articolul 3 din Directiva 2011/95 numai în măsura în care membrilor de familie ai refugiatului le este lăsată posibilitatea de a solicita și de a obține recunoașterea statutului de refugiat în mod autonom atunci când îndeplinesc la nivel individual condițiile de obținere a unui asemenea statut.

F. Cu privire la a șaptea întrebare preliminară

61. Prin intermediul celei de a șaptea întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă introducerea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de către un solicitant de azil a unei cereri îndreptate împotriva statului său de origine determină apartenența solicitantului respectiv la un „grup social” în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95 sau constituie expresia unor opinii politice în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (e) din această directivă.

62. Din ordonanța de trimitere reiese, deși nu în mod foarte clar, că doamna Ahmedbekova a invocat pentru prima dată în fața Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia) motive de persecuție care o privesc personal – iar nu în calitate de membru de familie al domnului Ahmedbekov –, legate de opiniile sale politice și de activitatea sa în susținerea unor persoane persecutate de guvernul Republicii Azerbaidjan. Printre împrejurările menționate de doamna Ahmedbekova în fața instanței de trimitere figurează implicarea sa (nu se înțelege dacă în calitate de reclamantă sau doar de persoană apropiată de reclamantii efectivi) în introducerea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului a unei cereri îndreptate împotriva Republicii Azerbaidjan. Instanța de trimitere se întreabă în esență dacă o asemenea împrejurare permite, prin ea însăși, aplicarea noțiunilor definite la articolul 10 alineatul (1) literele (d) și (e) din Directiva 2011/95 situației doamnei Ahmedbekova.

63. Suntem de acord cu toate statele membre care au depus la Curte observații scrise și cu Comisia în a propune Curții un răspuns negativ la întrebarea preliminară în discuție.

64. Potrivit articolului 2 litera (d) din Directiva 2011/95, este „refugiat” un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid care, în împrejurările prevăzute la acest articol, are o temere efectivă de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social. Articolul 10 alineatul (1) din această directivă precizează elementele pe care statele membre trebuie să le ia în considerare atunci când evaluează motivele persecuției.

65. Dispoziția menționată definește, la litera (d), noțiunea „anumit grup social”. Potrivit acestei definiții, un grup este considerat un „anumit grup social” atunci când, în particular, sunt îndeplinite două condiții cumulative. Pe de o parte, membrii săi împărtășesc o „caracteristică innăscută” sau o „istorie comună ce nu poate fi modificată” ori „o caracteristică sau o credință atât de fundamentală pentru identitate sau conștiință încât nu ar trebui să i se ceară unei persoane să renunțe la aceasta”. Pe de altă parte, respectivul grup are o identitate proprie în țara în cauză întrucât este perceput ca fiind diferit de societatea înconjurătoare⁴⁵. Or, considerăm că este evident faptul că această noțiune nu este aplicabilă unui grup de persoane doar în temeiul împrejurării că acestea au introdus, individual sau colectiv, la o instanță internațională o cerere îndreptată împotriva țării lor de origine. Astfel, o asemenea împrejurare nu permite, prin ea însăși, nici să se afirme că persoanele respective, deși unite prin anumite convingeri politice, împărtășesc o „caracteristică innăscută comună” sau o „istorie ce nu poate fi modificată” ori „o credință fundamentală” în sensul dispoziției menționate mai sus, nici să se rețină că acestea sunt considerate, în țara de origine, ca făcând parte dintr-un grup care are o identitate proprie în țara în cauză întrucât este perceput ca fiind diferit.

66. În ceea ce privește noțiunea „opinii politice”, articolul 10 alineatul (1) litera (e) din Directiva 2011/95 precizează că aceasta include „opiniile, ideile sau credințele într-un domeniu legat de potențialii agenți de persecuție [...], precum și de politicile și metodele acestora, indiferent dacă respectivele opinii, idei sau credințe se traduc sau nu prin acte întreprinse de solicitant”. Deși nu poate fi exclus *a priori* ca introducerea unei cereri la Curtea Europeană a Drepturilor Omului să constituie traducerea în acte a unor „credințe într-un domeniu legat de potențialii agenți de persecuție, precum și de politicile și metodele acestora” (în măsura în care persecuția poate fi atribuită statului împotriva căruia este introdusă cererea) sau să poată fi percepută ca atare, nu considerăm că această simplă împrejurare trebuie să determine *in mod automat* autoritățile competente din statul membru în cauză să rețină existența motivului de persecuție legat de opiniile politice ale solicitantului.

67. În această privință, amintim că, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din Directiva 2011/95, evaluarea cererilor de protecție internațională trebuie efectuată ținând seama de toate elementele de fapt și de toate împrejurările relevante care privesc în special solicitantul de azil și că, prin urmare, în lumina tuturor acestor elemente de fapt și împrejurări trebuie evaluat dacă solicitantul exprimă opinii politice netolerate de autoritățile din țara sa de origine și, din cauza unor astfel de opinii, are o temere bine fondată de a fi persecutat în cazul în care s-ar întoarce în țara respectivă⁴⁶.

68. Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a șaptea întrebare preliminară în sensul că introducerea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de către un solicitant de azil a unei cereri îndreptate împotriva statului său de origine nu determină automat apartenența solicitantului respectiv la un anumit grup social în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95 sau aderarea la opinii politice în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (e) din această directivă.

45 A se vedea Hotărârea din 7 noiembrie 2013, X și alții (C-199/12-C-201/12, EU:C:2013:720, punctul 45).

46 A se vedea UNHCR, Handbook and guidelines on procedures and criteria for determining refugee status, decembrie 2011, care pot fi consultate la adresa <http://www.refworld.org/docid/4f33c8d92.html>, punctele 80-86.

G. Cu privire la a opta întrebare preliminară

69. Prin intermediul celei de a opta întrebări preliminare, Administrativen sad Sofia–grad (Tribunalul Administrativ din Sofia) solicită Curții în esență să stabilească dacă articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32 trebuie interpretat în sensul că instanța de prim grad, sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii de respingere a cererii de protecție internațională, are obligația să examineze motivele în susținerea recunoașterii unei astfel de protecții pe care solicitantul le-a invocat pentru prima dată în cursul procedurii judiciare și care nu figurează nici în cererea de protecție internațională respinsă prin decizia atacată, nici în cererea de sesizare a instanței⁴⁷.

70. Pentru motivele arătate la punctul 10 din prezentele concluzii, această întrebare preliminară trebuie, în opinia noastră, să fie considerată inadmisibilă, întrucât, pentru motivele menționate la punctul 65 din Concluziile noastre prezentate la 17 mai 2018 în cauza Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), nu poate fi considerată întemeiată pe articolul 39 din Directiva 2005/85. Trebuie, așadar, să se considere că următoarele considerații sunt prezentate cu titlu subsidiar.

71. În conformitate cu articolul 46 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Directiva 2013/32, „[s]tatele membre se asigură că solicitanții de protecție internațională au dreptul la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești, împotriva [...] unei decizii luate cu privire la cererea lor de protecție internațională, inclusiv o decizie [...] de a considera nefondată o cerere cu privire la statutul de refugiat și/sau de protecție subsidiară”. Alineatul (3) al acestui articol prevede că, „[p]entru a se conforma alineatului (1), statele membre se asigură că o cale de atac efectivă prevede examinarea deplină și *ex nunc* atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept, inclusiv, după caz, o examinare a necesităților de protecție internațională în temeiul Directivei 2011/95/UE, cel puțin în cazul procedurilor privind căile de atac în fața unei instanțe de fond”.

72. În prezentarea motivelor care au determinat-o să adreseze Curții a opta întrebare preliminară, instanța de trimitere arată că, în cursul procedurii judiciare, doamna Ahmedbekova a invocat o temere bine fondată de a fi persecutată din cauza opiniilor sale politice, evidențiind în susținerea acestei afirmații legăturile avute cu persoane care au introdus la Curtea Europeană a Drepturilor Omului o cerere îndreptată împotriva Republicii Azerbaidjan⁴⁸, precum și activitatea desfășurată în apărarea unor persoane persecutate de autoritățile din Azerbaidjan⁴⁹.

73. Deși reiese clar din ordonanța de trimitere că aceste susțineri au fost formulate pentru prima dată în cursul procedurii jurisdicționale, nu rezultă, în schimb, într-un mod la fel de evident, după cum am avut deja ocazia să arătăm la punctul 40 din prezentele concluzii, că în cererea de protecție internațională a doamnei Ahmedbekova, respinsă de DAB, nu se invoca deja un risc de a fi persecutată la care aceasta era expusă *la nivel individual*, fie în calitate de soție a unei persoane persecutate pentru motive politice, fie din cauza opiniilor exprimate de ea, în special pe durata reținerii soțului său⁵⁰.

47 Arătăm că aceeași problemă a fost ridicată în două întrebări preliminare adresate Curții de Raad van State, Afdeling Bestuursrechtspraak (Consiliul de Stat, Secția de contencios administrativ, Țările de Jos) în cauza pendinte C-586/17, D. și I. În acea cauză, este în discuție compatibilitatea cu articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32 a interdicției, impusă instanței administrative de o jurisprudență constantă a însuși Consiliului de Stat olandez, de a examina, în cadrul acțiunii introduse împotriva unei decizii de respingere a cererii de protecție internațională, motive de protecție care nu au fost în prealabil invocate în fața autorității administrative.

48 În ordonanța de trimitere se menționează o primă cerere, introdusă de domnul Ahmedbekov în anul 2008, și o a doua cerere, introdusă de doamna Ahmedbekova în anul 2010. Aceste cereri ar fi fost ulterior conexe.

49 Doamna Ahmedbekova menționează în această privință colaborarea sa cu o rețea de televiziune de opoziție situată în Turcia, „Azerbyydzhanski chas”. Nu se specifică însă data începând cu care a inițiat o asemenea colaborare.

50 Instanța de trimitere arată că domnul Ahmedbekov a fost condamnat la trei ani închisoare la 30 martie 2010 și că, potrivit afirmațiilor doamnei Ahmedbekova, începând cu 1 iunie 2010, aceasta din urmă s-ar fi exprimat în mod public cu privire la dreptul la corespondență și la dreptul de vizită, că ar fi fost convocată la comisariatul de poliție și că ar fi fost interogată și amenințată pentru a o determina să pună capăt intervențiilor sale publice. Doamna Ahmedbekova a declarat de asemenea că a fost victima unor acte de hărțuire sexuală la locul de muncă. Se pare că aceste susțineri au fost prezentate în fața DAB.

74. În cazul în care un astfel de risc de a fi persecutat la nivel individual (deși este legat de situația soțului) a fost deja invocat în fața DAB, aspect a cărui stabilire este de competența instanței de trimitere, elementele de fapt și împrejurările susținute și documentele prezentate pentru prima dată în procedura judiciară de doamna Ahmedbekova trebuie, în opinia noastră, să fie considerate elemente noi prin care se urmărește să se demonstreze riscul menționat, iar nu „motive noi de azil”⁵¹. Astfel, independent de orice altă considerație, toate elementele invocate de doamna Ahmedbekova, atât în fața DAB, cât și în fața instanței de trimitere, pot fi raportate la un *motiv unic de persecuție* (directă sau indirectă)⁵², legat de opiniile exprimate de doamna Ahmedbekova (și/sau de soțul acesteia) împotriva guvernului Republicii Azerbaidjan și de activitatea sa în apărarea drepturilor unor persoane pe care ea le consideră persecutate de guvernul menționat⁵³.

75. Or, după cum am avut deja ocazia să arătăm la punctul 69 din Concluziile noastre prezentate la 17 mai 2018 în cauza Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32, în măsura în care prevede că examinarea în fapt și în drept a motivelor acțiunii împotriva unei decizii de respingere a cererii de protecție internațională trebuie să fie efectuată „*ex nunc*”, trebuie interpretat în sensul că o asemenea examinare nu trebuie să fie realizată pe baza împrejurărilor pe care autoritatea care a adoptat decizia atacată le cunoștea sau trebuia să le cunoască la momentul unei astfel de adoptări, ci pe baza celor existente la momentul în care se pronunță instanța⁵⁴. Acest aspect presupune, pe de o parte, posibilitatea solicitantului de a se prevala de elemente noi, care nu au fost invocate în fața autorității care a examinat cererea de protecție internațională⁵⁵, și, pe de altă parte, prerogativa instanței care examinează acțiunea de a obține elemente relevante pentru evaluarea situației solicitantului⁵⁶.

76. Rezultă că, într-o situație precum cea din litigiul principal, în cazul în care elementele de fapt și împrejurările susținute, precum și documentele depuse pentru prima dată în procedura judiciară de doamna Ahmedbekova pot fi considerate ca vizând dovedirea unei temeri bine fondate de a fi persecutată la nivel personal, care a fost *deja invocată* în cererea de protecție internațională respinsă prin decizia atacată în fața instanței de trimitere, această instanță poate și trebuie să țină seama de ele, procedând ea însăși, în lumina elementelor de fapt, a împrejurărilor și a documentelor respective și în măsura în care ansamblul elementelor pe care le deține îi permite, la examinarea nevoilor de protecție internațională ale doamnei Ahmedbekova, în conformitate cu articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32, fără a fi obligată să retrimite dosarul administrației⁵⁷.

51 Considerăm, în schimb, că, în cazul în care cererea doamnei Ahmedbekova trebuie interpretată în sensul că prin aceasta nu a fost invocat deja un risc personal de a fi persecutată din cauza opiniilor exprimate de ea sau de soțul ei împotriva guvernului Republicii Azerbaidjan, susținerile referitoare la legăturile acesteia cu oponenții guvernului menționat sau la activitatea sa în favoarea unor astfel de oponenți nu pot fi considerate „declarații noi” în sensul articolului 40 alineatul (1) din Directiva 2013/32. Sub acest aspect, împrejurările din procedura principală din cadrul prezentei cereri de decizie preliminară se disting de cele din procedurile care au dus la trimiterea preliminară care face obiectul cauzei pendente C-586/17, D. și I., în care solicitanții au invocat pentru prima dată în procedura judiciară motive de recunoaștere a protecției subsidiare, fără nicio legătură cu cele invocate în fața autorității administrative.

52 Amintim că motivele persecuției sunt enumerate la articolul 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva și sunt preluate la articolul 2 litera (d) din Directiva 2011/95. Articolul 10 din această directivă precizează elementele pe care statele membre trebuie să le ia în considerare atunci când evaluează astfel de motive.

53 Și afirmația referitoare la hărțuirea sexuală la locul de muncă, făcută de doamna Ahmedbekova în fața DAB, pare să fi fost prezentată de solicitantă drept o răzbunare în raport cu activitatea de opoziție față de guvernul Republicii Azerbaidjan invocată de soții Ahmedbekov.

54 În acest sens, cu privire la aplicarea articolelor 3 și 13 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a se vedea printre altele Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate în cauzele J. K. și alții împotriva Suediei din 23 august 2016 (ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, punctul 83), F. G. împotriva Suediei din 23 martie 2016 (ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD004361111, punctul 115), Singh și alții împotriva Belgiei din 2 octombrie 2012 (ECLI:CE:ECHR:2012:1002JUD003321011, punctul 91) și Sheekh împotriva Țărilor de Jos din 11 ianuarie 2007 (ECLI:CE:ECHR:2007:0111JUD000194804, punctul 136).

55 În acest sens, a se vedea Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza M.S.S împotriva Belgiei din 21 ianuarie 2011 (ECLI:CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, punctul 389).

56 În acest sens, în ceea ce privește competența de control a Curții Europene a Drepturilor Omului, a se vedea printre altele Hotărârea pronunțată în cauza Allanazarova împotriva Rusiei din 14 februarie 2017 (ECLI:CE:ECHR:2017:0214JUD004672115, punctul 68) și Hotărârea pronunțată în cauza Sheekh împotriva Țărilor de Jos din 11 ianuarie 2007 (ECLI:CE:ECHR:2007:0111JUD000194804, punctul 136).

57 A se vedea punctul 71 din Concluziile noastre prezentate la 17 mai 2018 în cauza Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327).

77. În schimb, în cazul în care în cererea depusă la DAB de doamna Ahmedbekova nu a fost invocată nicio temere de a fi persecutată *la nivel individual* – fie și numai în calitate de membru de familie al unei persoane care a făcut sau ar putea face obiectul unei persecuții –, ci s-a limitat la solicitarea, *în temeiul dispozițiilor naționale aplicabile*, a recunoașterii unui statut de refugiat în mod derivat, precum cel examinat mai sus, elementele de fapt susținute și documentele depuse în procedura judiciară de doamna Ahmedbekova ar putea, așa cum pare să presupună instanța de trimitere, să fie astfel considerate ca vizând introducerea, pentru prima dată, în fața acestei instanțe a unei cereri de protecție internațională întemeiate pe articolul 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva⁵⁸.

78. În această situație, în cazul în care, în temeiul dispozițiilor relevante ale dreptului național, instanța de trimitere nu este competentă să examineze cererea menționată, considerăm că o asemenea competență nu poate fi dedusă din articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32, care definește conținutul controlului jurisdicțional pe care statele membre sunt ținute să îl asigure în privința unei decizii de respingere a cererii de protecție internațională în sensul Directivei 2011/95 și privește, prin urmare, exclusiv situații în care o astfel de decizie există și a fost atacată.

H. Cu privire la a noua întrebare preliminară

79. Prin intermediul celei de a noua întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții în esență să stabilească dacă articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32 trebuie interpretat în sensul că impune instanței de prim grad sesizate cu o acțiune împotriva unei decizii de respingere a cererii de protecție internațională să se pronunțe cu privire la motivul de inadmisibilitate a cererii prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (e) din această directivă, inclusiv în cazul în care cererea a fost examinată pe fond de autoritatea competentă.

80. Pentru motivele arătate la punctele 10 și 70 din prezentele concluzii, și această întrebare preliminară trebuie, în opinia noastră, să fie declarată inadmisibilă. Pe fond, răspunsul care trebuie dat este negativ pentru motivele deja arătate la punctele 17-19 din prezentele concluzii.

IV. Concluzie

81. În lumina ansamblului considerațiilor care precedă, propunem Curții să declare inadmisibile a doua, a treia, a opta și a noua întrebare preliminară și să răspundă după cum urmează la celelalte întrebări preliminare, reformulate în prealabil:

„Articolul 25 din Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat, citit în lumina considerentului (22) al acestei directive, trebuie interpretat în sensul că nu impune statelor membre să efectueze examinarea admisibilității unei cereri de azil pe baza motivelor prevăzute la alineatul (2) al acestui articol, nici să o respingă în cazul în care intervine unul dintre motivele respective.

Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate, în special articolul 2 litera (d) și articolul 4 alineatul (3) din aceasta, citite în lumina considerentului (36) al aceleiași directive, trebuie interpretată în sensul că nu se opune recunoașterii statutului de

⁵⁸ Arătăm, deși nu mai este nevoie, că nici într-o astfel de ipoteză nu se aplică dispozițiile articolului 40 din Directiva 2013/32, mai precis cele referitoare la așa-numitele cereri ulterioare, întrucât cererea depusă la DAB de doamna Ahmedbekova nu ar putea fi considerată depusă în temeiul Directivei 2011/95 și, în orice caz, nicio decizie finală cu privire la o asemenea cerere nu a fost adoptată, așa cum, în schimb, impune articolul 2 litera (q) din Directiva 2013/32 pentru a putea califica drept „cerere ulterioară” o cerere de protecție internațională.

refugiat unui solicitant de protecție internațională pentru motivul legăturilor de familie ale acestuia cu o persoană care a fost victima unor acte de persecuție în sensul articolului 9 alineatul (1) din această directivă sau care se teme în mod justificat că va fi persecutat pentru motivele menționate la articolul 2 litera (d) din aceeași directivă, atunci când rezultă, pe baza examinării statutului individual al solicitantului și a situației sale personale, precum și în lumina tuturor elementelor relevante că, din cauza legăturilor de familie menționate, acesta nutrește, la nivel individual, o temere fondată de a fi, la rândul său, victima unor persecuții.

Directiva 2005/85, în special articolul 6 alineatele (2) și (3) și articolul 9 alineatul (3) din aceasta, trebuie interpretată în sensul că se opune ca cererile de protecție internațională depuse în nume propriu de membrii de familie ai unei persoane care a solicitat recunoașterea statutului de refugiat să fie considerate ca parte integrantă din cererea depusă de această persoană și să fie examinate în cadrul unei proceduri comune, inclusiv în cazul în care sunt întemeiate exclusiv pe aceleași motive, inerente persoanei menționate, care justifică cererea acesteia din urmă de recunoaștere a statutului de refugiat. Directiva 2005/85 și Directiva 2011/95 trebuie interpretate în sensul că nu se opun ca procedurile referitoare la cererile de protecție internațională depuse separat de membrii aceluiași grup familial, motivate de temerea de a fi persecutat din cauza situației unuia dintre membri unui astfel de grup, să fie suspendate până la soluționarea procedurii având ca obiect cererea de azil a membrului a cărui situație se află la originea temerii de a fi persecutat a grupului familial. O astfel de suspendare nu trebuie să afecteze însă caracterul autonom al cererilor depuse în nume propriu de membrii de familie ai solicitantului a cărui situație se află la originea temerii lor de a fi persecutați, nici să împiedice examinarea acestora pe fond la finalizarea procedurii de examinare a cererii depuse de solicitantul respectiv, independent de rezultatul unei asemenea proceduri.

Este compatibilă cu dispozițiile Directivei 2011/95, în scopul de a aplica rezerva prevăzută la articolul 3 din această directivă, o dispoziție națională precum cea în discuție în procedura principală, potrivit căreia membrii de familie ai unei persoane căreia i-a fost recunoscut statutul de refugiat în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva sunt recunoscuți drept refugiați independent de împrejurarea că îndeplinesc individual criteriile prevăzute la acest articol, dacă acest lucru este compatibil cu statutul lor juridic personal și nu există motive de excludere în sensul articolului 12 din directiva menționată. O astfel de dispoziție națională se înscrie în rezerva prevăzută la articolul 3 din Directiva 2011/95 numai în măsura în care membrilor de familie ai refugiatului le este lăsată posibilitatea de a solicita și de a obține recunoașterea statutului de refugiat în mod autonom atunci când îndeplinesc la nivel individual condițiile de obținere a unui asemenea statut.

Introducerea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de către un solicitant de azil a unei cereri îndreptate împotriva statului său de origine nu determină automat apartenența solicitantului respectiv la un anumit grup social în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2011/95 sau aderarea la opinii politice în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (e) din această directivă.”